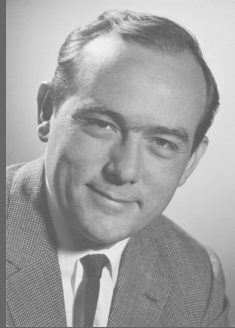
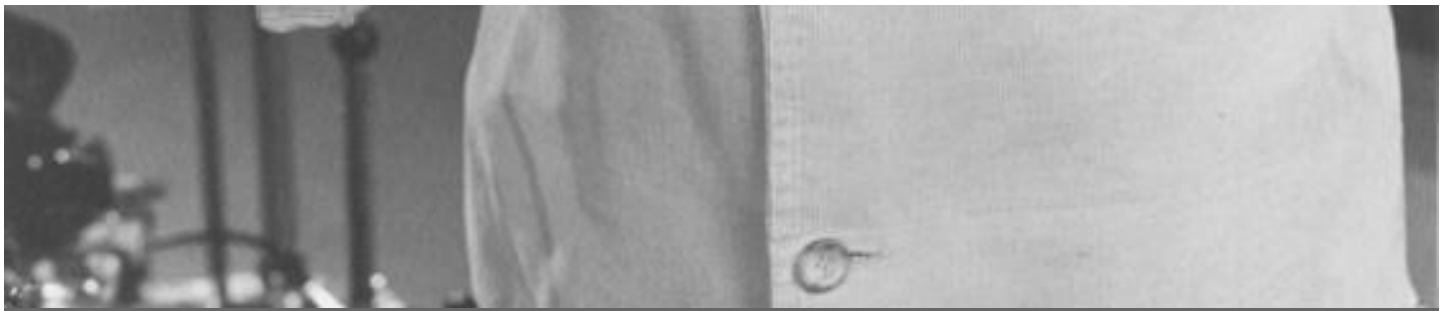

ERIK BALLING

(1924 - 2005)

Instruktør, manuskriptforfatter, producent. Født 29/11 1924, død 19/11 2005 - 80 år gammel.

Født i Nyborg som søn af præst og senere provst Ejnar Leth Balling og tandlæge Cornelia Karla Maria van Vugt. I 1935 flyttede familien til Nørrebro.

Efter et par års dyrlægestudier fik Balling som 22-årig, pr. 2. januar 1946, ansættelse hos Nordisk Film i Valby. Frem til slutningen af 1951 arbejdede han som runner, instruktørassistent, produktionsleder og indspilningsleder på en stor del af de film, der blev optaget i Valby. Blandt læremestrene var periodens store talenter Ole Palsbo, Bjarne Henning-Jensen og Johan Jacobsen.

Da der i 1951 opstod problemer mellem Ole Palsbo og Nordisk i forbindelse med optagelserne til "Vi arme syndere", overtog Balling produktionen og færdiggjorde den på det tidspunkt kun halvt færdige film. Han løste opgaven tilfredsstillende og fik herefter mulighed for at debutere med sin helt egen film "Adam og Eva", som han også selv skrev manuskript til. Filmen fik premiere 6. april 1953 og blev en succes hos både anmeldere og publikum. Inden da havde Balling dog nået dels at skrive teaterstykket "Nielsen", som fik premiere på Folketeateret i efteråret 1949, og dels at lave en dokumentarfilm om Israel sammen med skuespiller Mogens Wieth, også i 1949. Til sidstnævnte projekt havde Nordisk Films direktør Holger Brøndum modvilligt bevilget Balling to måneders orlov.

Fra den egentlige debut i 1953 gik det slag i slag for den unge instruktør. Når han ikke skrev og instruerede egne film, skrev han andres, bl.a. Torben Anton Svendsens "På tro og love" (1955) og Jørgen Roos' "6-dagesløbet" (1958). I 1954 blev han udnævnt til 'kunstnerisk chef' og fik i den forbindelse travlt med forberedelserne til Nordisk Films 50-års jubilæum i 1956. Anstrengelserne resulterede i to stort anlagte jubilæumsfilm instrueret af Balling selv: komedien "Kispus", som blev den første danske spillefilm i farver, og Grønlandsfilmen "Qivitoq" (eller "Fjeldgængeren"), som indebar seks ugers optagelser i Grønland. Begge film blev godt modtaget, og "Qivitoq" opnåede endda dansk films første Oscar-nominering, men måtte se sig slået af Fellinis "La Strada".

Året efter blev Erik Balling indlemmet i Nordisk Films direktion og fik nu titel af direktør og det overordnede ansvar for spillefilmproduktionen. Dermed blev han producer på andre instruktørers film og har tilsyneladende været travlt beskæftiget med det. Først i marts 1959 var der igen premiere på en Balling-film. Det var "Poeten og Lillemor", som var en filmatisering af Jørgen Mogensens populære tegneserie, og i løbet af de næste par år blev det til en helt lille serie med yderligere to film. Nordisk Films og Ballings evne til at udnytte succeser fra andre 'formater' gør sig også gældende i hans næste film "Cirkus Buster" (1961), som baserede sig på en populær tv-serie fra Danmarks Radio, tilrettelagt af Niels-Jørgen Kaiser og skuespiller Buster Larsen.

Balling konsoliderede op gennem 60'erne sin position som 'folkelig' instruktør. Ikke alt, hvad han rørte ved, blev til guld, men hans hjerte bankede for den blanding af lystspil og folkekomedie, som blev hans varemærke, og som han også forsøgte at finde nye veje for, bl.a. med "Jeg er sgu min egen!" (1967) og "Det var en lørdag aften" (1968), hvor han allierede sig med Klaus Rifbjerg.

Et sidespring i 60'erne er hans lille islandske film "79 af Stöðinni" (Pigen Gogo), som blev optaget på Island, med islandske skuespillere. Her er der tale om en dyster og samfundskritisk film, der udspiller sig i et depraveret Reykjavik og ligger langt fra, hvad Balling ellers lavede. Han har selv udtrykt tilfredshed med filmen, som spillede sig hjem på Island.

I 1965 skrev Balling for første gang et manuskript sammen med rekvisitør og special effects-mageren Henning Bahs. Det blev til "Slå først Frede" - en parodi på periodens agentfilm - og den blev en stor succes. Filmen, som året efter blev suppleret med "Slap af, Frede", havde Morten Grundwald, Ove Sprogø og Poul Bundgaard i hovedrollerne og kan ses som et forstudie til figurerne i Olsen-banden.

Med få undtagelser (de to Rifbjerg-film og den engelsksprogede "Hændeligt uheld"/"One of those things" efter Anders Bodelsens roman af samme navn) skrev Erik Balling herefter samtlige filmmanuskripter i et tæt samarbejde med Henning Bahs. 11. oktober 1968 var der premiere på "Olsen-banden", som blev en publikumssucces og skulle vise sig at blive dansk films til dato mest holdbare koncept. De tre bandemedlemmer Egon, Benny og Kjeld skulle dog lige finde deres ben: to'eren "Olsen-banden på spanden" var ikke en ubetinget succes, og det var bestemt ikke en selvfølge, at man forsøgte sig med en tre'er. Men Balling og Bahs syntes, de havde en god ide til "Olsen-banden i Jylland", man valgte at satse og satsede rigtigt. 13 film i løbet af 14 år blev det til, og udover at være store kassesuccesser i Danmark opnåede filmene en enorm popularitet i Østeuropa og blev genindspillet i både Norge og Sverige (som Jönssonligaen).

Hvis Balling havde noget at se til op gennem 60'erne, hvor han instruerede 18 film, og i øvrigt i kraft af sin direktørpost havde indflydelse på alt, hvad der ellers blev produceret i Valby, så var det intet i forhold til det følgende årti. I 1970 indledte Nordisk Film nemlig et samarbejde med Danmarks Radio om tv-serien, "Huset på Christianshavn", som blev en kæmpe seersucces. I perioden 1970-77 producerede Balling 84 afsnit af godt en halv times varighed, hvoraf han selv instruerede de 41. Afsnittene blev forfattet af bl.a. Leif Panduro, Benny Andersen, Lise Nørgaard, Henning Bahs og Habakuk, dvs. det indholdsmæssige ansvar lå hos Danmarks Radio, mens det praktiske arbejde, selve realiseringen, var Ballings/Nordisk Films ansvar.

Det gode samarbejde mellem Nordisk og DR affødte en ny entrepriseproduktion, som skulle blive om muligt endnu mere populær. "Matador", der fortæller historien om to familiers liv i en provinsby i perioden 1929-47, blev skrevet af Lise Nørgaard og instrueret af Balling, dog i et tæt samarbejde de to imellem. Føljetonen blev sendt 1978-81 i 24 afsnit af mellem 41 og 86 minutters varighed.

Oveni tv-produktionerne kom den årlige Olsen-banden film samt det løse, som i alt beløb sig til 12 spillefilm og et par manuskripter, skrevet til andre instruktører. Ballings produktivitet er imponerende, og i betragtning af at han tjente ét produktionsselskab gennem hele karrieren, har han været et utroligt aktiv for Nordisk Film. Han sluttede instruktørkarrieren i 1984 i fineste stil med Kim Larsen-filmen "Midt om natten", som solgte mere end 900.000 billetter. Ved udgangen af 1986 stoppede han som direktør, men blev efterfølgende brugt som konsulent på et par produktioner og skrev bl.a. oplægget til tv-serien "Bryggeren" (1996-97).

Litteratur (udvalg): Erik Balling: Som barn var jeg voldsomt hidsig: erindringer (1998). Ib Lindberg: Samtale med Erik Balling (1974). John Linds kog: Skide godt, Egon: 30 år med Olsen Banden (1998). Karen Thisted: Erik Balling: Manden med de største succeser i dansk film (1996). Christian Monggaard: Balling - hans liv og film (2011).

Læs om DFI Bibliotekets Erik Balling særsamling

Filmografi

Musik

Titel	År	Funktion	Kategori
Olsen-bandens siste stikk	1999	Manus	U/Spillefilm
Mer' Matador	1998	Medvirkende	Tv-dokumentar
Olsen-bandens sidste stik	1998	Erik Balling, Associate producer	DK/Spillefilm
Bryggeren	1996	Ide	Tv-serie
Mord i Paradis	1988	Manus	DK/Spillefilm
Profil af et job 1 - Folkene bag kameraet	1986	Medvirkende	DK/Dokumentarfilm

Titel	År	Funksjon	Kategori
Her i mørket	1986	Manus	DK/Spillefilm
Midt om natten	1984	Instruksjon, Drejebog	DK/Spillefilm
Anthonsen	1984	Instruksjon	Tv-serie
Kurt og Valde	1983	Drejebog	DK/Spillefilm
Olsen-bandens aller siste kupp	1982	Manus	U/Spillefilm
Olsen-banden over alle bjerge	1981	Instruksjon, Manus	DK/Spillefilm
Olsen-bandens flugt over plankeværket	1981	Instruksjon, Manus	DK/Spillefilm
Olsen-banden gir seg aldri!	1981	Manus	U/Spillefilm
Olsen-banden overgiver sig aldrig	1979	Instruksjon, Manus	DK/Spillefilm
Olsen-banden og Dynamitt-Harry mot nye høyder	1979	Manus	U/Spillefilm
Olsen-banden går i krig	1978	Instruksjon, Manus	DK/Spillefilm
Matador	1978	Instruksjon	Tv-serie
Bandefører Balling	1978	Medvirkende	Tv-dokumentar
Olsen-banden + Data Harry sprenger verdensbanken	1978	Manus	U/Spillefilm
Olsen-banden deruda'	1977	Instruksjon, Manus	DK/Spillefilm
Olsen-banden & Dynamitt-Harry på sporet	1977	Manus	U/Spillefilm
Olsen-banden ser rødt	1976	Instruksjon, Manus	DK/Spillefilm
Superfos Glasuld - et isoleret tilfælde	1976	Instruksjon, Manus	DK/Reklamefilm
Affæren i Mølleby	1976	Manus	DK/Spillefilm
Kassen stemmer	1976	Manus	DK/Spillefilm
Olsen-banden for full musikk	1976	Manus	U/Spillefilm
Olsen-banden på sporet	1975	Instruksjon, Manus	DK/Spillefilm
Olsen-bandens siste bedrifter	1975	Manus	U/Spillefilm
Olsen-bandens sidste bedrifter	1974	Instruksjon, Manus	DK/Spillefilm
Olsen-banden møter kongen og knekten	1974	Manus	U/Spillefilm
Olsen-banden går amok	1973	Instruksjon, Manus	DK/Spillefilm
Olsen-banden og Dynamitt-Harry går amok	1973	Manus	U/Spillefilm
Olsen-bandens store kup	1972	Instruksjon, Manus	DK/Spillefilm
Olsen-banden tar gull	1972	Manus	U/Spillefilm
Ballade på Christianshavn	1971	Instruksjon, Manus	DK/Spillefilm
Her er Olsen-banden	1971	Instruksjon, Manus	DK/Spillefilm

Hændeligt uheld Titel	1971 År	Instruktion, Manus Funktion	DK/Spillefilm Kategori
Olsen-banden i Jylland	1971	Instruktion, Manus	DK/Spillefilm
Rend mig i revolutionen	1970	Instruktion, Manus	DK/Spillefilm
Huset på Christianshavn	1970	Instruktion, Manus, Producer	Tv-serie
Olsen-banden og Dynamitt-Harry	1970	Manus	U/Spillefilm
Olsen-banden på spanden	1969	Instruktion, Manus	DK/Spillefilm
Det var en lørdag aften	1968	Instruktion, Manus	DK/Spillefilm
Olsen-banden	1968	Instruktion, Manus	DK/Spillefilm
Olsen-banden	1968	Manus	U/Spillefilm
Martha	1967	Instruktion, Manus	DK/Spillefilm
Jeg er sgu min egen!	1967	Instruktion	DK/Spillefilm
Slap af, Frede!	1966	Instruktion, Manus	DK/Spillefilm
Slå først Frede	1965	Instruktion, Manus	DK/Spillefilm
Halløj i himmelsengen	1965	Instruktion, Manus, Producer	DK/Spillefilm
Landmandsliv	1965	Instruktion, Manus	DK/Spillefilm
Døden kommer til middag	1964	Instruktion, Manus	DK/Spillefilm
Sommer i Tyrol	1964	Instruktion, Manus	DK/Spillefilm
Hvis lille pige er du?	1963	Instruktion, Manus	DK/Spillefilm
Den kære familie	1962	Instruktion	DK/Spillefilm
Pigen Gogo	1962	Instruktion	U/Spillefilm
Cirkus Buster	1961	Instruktion, Drejebog	DK/Spillefilm
Poeten og Lillemor i forårshumør	1961	Instruktion, Manus	DK/Spillefilm
Tro, håb og trolddom	1960	Instruktion, Manus, Producer	DK/Spillefilm
Poeten og Lillemor og Lotte	1960	Instruktion, Manus	DK/Spillefilm
Forelsket i København	1960	Producer	DK/Spillefilm
Poeten og Lillemor	1959	Instruktion, Manus	DK/Spillefilm
Helle for Helene	1959	Producer	DK/Spillefilm
6-dagesløbet	1958	Manus, Producer	DK/Spillefilm
Guld og grønne skove	1958	Produktionsleder	DK/Spillefilm
En kvinde er overflødig	1957	Producer	DK/Spillefilm
Jeg elsker dig	1957	Producer	DK/Spillefilm

Titel	År	Funktion	Kategori
Kispus	1956	Instruktion, Manus	DK/Spillefilm
Qivitoq	1956	Instruktion	DK/Spillefilm
På tro og love	1955	Manus	DK/Spillefilm
Kongeligt besøg	1954	Instruktion, Manus	DK/Spillefilm
Adam og Eva	1953	Instruktion, Manus	DK/Spillefilm
Vi som går køkkenvejen	1953	Instruktion	DK/Spillefilm
Vi arme syndere	1952	Instruktion, Produktionsleder	DK/Spillefilm
Mød mig på Cassiopeia	1951	Produktionsleder	DK/Spillefilm
Askepot	1950	Instruktør (dansk version)	U/Spillefilm
Israel	1949	Instruktion, Foto, Produktion	DK/Dokumentarfilm
For frihed og ret	1949	Instruktørassistent	DK/Spillefilm
Tolderi	1948	Instruktion	DK/Dokumentarfilm
Diskret Ophold	1946	Instruktørassistent	DK/Spillefilm
Ditte Menneskebarn	1946	Produktionsassistent	DK/Spillefilm

Som Perrik

Titel	År	Funktion	Kategori
-------	----	----------	----------

 UDSKRIV

 DOWNLOAD PDF